

Memòria d'un crim d'Estat

JUAN-JOSÉ LÓPEZ BURNIOL

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 11.10.09

L'octubre del 1932, **Joaquín Maurín** –líder del Bloc Obrer i Camperol i després fundador del POUM– celebrava «l'aniversari de l'assassinat als fossats de Montjuïc del que va ser gran anarquista i revolucionari **Francisco Ferrer**», l'execució del qual «va ser, naturalment, obra de tota la burgesia espanyola». Anys després, l'historiador **Jesús Pabón** –biògraf de **Cambó**SEnD va escriure sobre **Ferrer**: «**Mig Landrú**, a mitges intel·ligent i il·lustrat; educador a mitges i a mitges home d'acció; a mitges treballador material, mestre sense títol i burgès adinerat; només posseïa totalment el fanatisme i l'astúcia».

Si, molts anys després de la seva mort, **Ferrer** provocava judicis tan oposats, és fàcil d'imaginar el que va ser durant l'estiu i la tardor del 1909, després de la Setmana Tràgica, quan se li va imputar –sense cap prova i contra tota lògica– la responsabilitat per l'aixecament popular barceloní. Es necessitava un cap de turc per fer un escarment i es va trobar en la persona de **Ferrer**, ja que el seu nom ja s'havia considerat amb motiu de l'atemptat patit a París per **Alfons XIII** i a propòsit de la bomba llançada per **Mateo Morral** al carrer Mayor de Madrid el dia del casament dels Reis. No calia res més en aquella Espanya on –en paraules d'**Antonio Machado**– hi havia «elements capaços d'afusellar, no ja **Francisco Ferrer** –que d'això ningú en dubta–, sinó el mateix **Francesc d'Assís** que tornés al món».

No és estrany que, amb aquests antecedents, el general **Miguel**

Cabanellas digués –al principi de la guerra civil– que «en aquest país, algú ha de deixar d’afusellar alguna vegada». Doncs bé, ja hem deixat d’afusellar, tot i que encara hi ha alguns descerebrats que assassinen. Ara només ens queda, com a país, una altra gran assignatura pendent: acostumar-nos a complir les lleis. A complir-les tots, és a dir, tant els que les fan i les han d’aplicar com els ciutadans corrents. Especialment els primers, que hi tenen menys pràctica i que moltes vegades es pensen que gaudeixen de butlla: uns perquè fa segles que no les compleixen i uns altres perquè es consideren ungits per una especial vocació redemptora. Tot arribarà.